II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

KOMMISSION

KOMMISSIONENS BESLUTNING

af 26. juli 1976

om en procedure i henhold til artikel 85 i EØF-traktaten (IV/28.996 — Reuter/ BASF)

(Den tyske tekst er den eneste autentiske)

(76/743/EØF)

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 85,

under henvisning til Rådets forordning nr. 17/62 af 6. februar 1962 [1], særlig artikel 1 og 3,

under henvisning til den af dr. Gottfried Reuter, Lemförde, ved skrivelse af 27. januar 1975 indgivne begæring i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17 vedrørende virksomheden BASF, Ludvigshafen,

under henvisning til høring af de deltagende virksomheder i henhold til artikel 19, stk. 1, og 2, i Rådets forordning nr. 17/62 og bestemmelserne i Kommissionens forordning nr. 99/63 af 25. juli 1963 [2],

under henvisning til udtalelse af 15. juni 1976 fra Det rådgivende Udvalg for Kartel- og Monopolspørgsmål, indhentet i henhold til artikel 10 i forordning nr. 17/62, og

ud fra følgende betragtninger :

I. De faktiske omstændigheder

Ved skrivelse af 27. januar 1975 indgav dr. Gottfried Reuter en klage for Kommissionen i henhold til artikel 3 i forordning nr. 17. Genstanden for klagen er et kontraktmæssigt konkurrenceforbud, som er pålagt ham af erhververen, BASF, ved afhændelsen af koncernen »Elastomer«, der fremstiller polyurethaner. Overdragelsesaftalen blev indgået i juni 1971. Konkurrenceforbudet skal i følge aftalen gælde i otte år, dvs. indtil juni 1979.

1. *Produktet :*

Polyurethan er et kunststof, der anvendes i mange brancher til fremstilling af talrige slutprodukter. Her kan især nævnes automobilindustrien, byggeindustrien, møbelindustrien, skotøjsindustrien (kunstlæder), elektroindustrien (isoleringsmateriale), lakindustrien, limindustrien, skibsbygning og maskinkonstruktion. Markedet for dette kunststof er præget af en stadig vækst, der i de seneste år på nogle områder har andraget mere end 15 %. Fremstillingen af polyurethanprodukter foregår skematisk set som følgende trin :

De vigtigste kemiske grundmaterialer til fremstilling af polyurethaner er polyoler og isocyanater. De vigtigste polyoler er polyester og polyether, og de vigtigste isocyanater er diphenylmethadiisocyanat (MDI), toluylendiisocyanat (TDI) og hexamethylendiisocyanat (HMDI). Disse udgangsprodukter udvides på følgende måde :

— polyester af polyalkoholer (butandiol, hexandiol, neophentylglycol, trimethylolpropan, dicarbon-syrer og -caprolactam),

[1] EFT nr. 13 af 21. 2. 1962, s. 204/62.
[2] EFT nr. 127 af 20. 8. 1963, s. 2268/63.

— polyether af prolyen-propylonoxid,

— isocyanater af aniliner, formaldehyd og diaminer (naphylendiamin, hexamethylendiamin).

Af grundmaterialerne tilberedes halvfærdige polyurethanprodukter, nemlig :

— skumplastkomponenter,

— elastomerer,

— granulater til termoplastisk forarbejdning,

— spåner og prepolymerer.

De halvfærdige produkter videreforarbejdes til en række slutprodukter af forskellig form og beskaffenhed, nemlig blød skumplast, hård skumplast, lakker, materialer i fast form, færdigdele osv.

Sammenfattende fremkommer følgelig 4 produkttrin :

— trin 1 : udgangsprodukterne glycoler, polyalkoholer, aminer, dicarbonsyre, formaldehyd, propylenoxid,

— trin 2 : polyester- og polyetheralkoholer og diisocyanater,

— trin 3 : tilberedte halvfærdige polyurethanprodukter,

— trin 4 : forarbejdningstrin for slutprodukter.

Dog er produkterne på trin 1 ikke polyurethanspecifikke, da de også anvendes til fremstilling af andre stoffer. De fremstilles også af virksomheder, der ikke beskæftiger sig med polyurethankemi.

Ved fremstillingen af polyurethanprodukter anvendes i det væsentlige to metoder :

a) Flerkomponentsystemet : Polyester- og polyetheralkoholer bringes i én arbejdsgang og ved anvendelse af et nøjagtigt doseringsforhold ved hjælp af sprøjtepumper i forbindelse med diisocyanat.

   Dette system er udviklet af Bayer. Inden for elastomerfremstillingen havde Bayer patenter, der udløb i 1969.

b) Tokomponentsystemet : Polyester- og polyetheralkoholer blandes på forhånd ; først ved skumdannelsen tilsættes diisocyanater i nøje afstemte doser.

Denne fremgangsmåde har Elastomer-koncernen anvendt.

Den væsentlige forskel mellem de to metoder består i, at ved den førstnævnte forarbejdes udgangsprodukterne på trin 2 til slutprodukt, hvilket udelukker andre virksomheder på trin 4 — slutforarbejdningstrinet — medens den anden metode muliggør fremstilling af polyurethanet på slutforarbejdningstrinet.

Efter de foreliggende oplysninger fremstilles ca. 75 % af polyurethanslutprodukterne efter flerkomponentsystemet og 25 % efter tokomponentsystemet.

2. *Markedsstrukturen*

Bayer er langt den største leverandør inden for polyurethankemi i fællesmarkedet Dette gælder for udgangsprodukterne på trin 1, især anilin (der inden for polyurethanerne er et vigtigt grundmateriale til fremstilling af MDI), og også for trin 2, hvor Bayer som den eneste virksomhed tilbyder et fuldstændigt sortiment af polyesteralkoholer, polyetheralkoholer, diisocyanater (MDI og TDI) som kædeforlængere og -netdannere. På trin 3 og 4 har Bayer styrket sin position betydeligt, især ved overtagelse af virksomheder fra Metzeler-koncern.

Antallet af konkurrenter er begrænset : ud over BASF er de betydeligste leverandører inden for fællesmarkedet, ICI Rhone-Pouenc (forbundet med Bayer gennem Progil-Bayer-Ugine, Paris), Shell (forbundet med Bayer gennem Bayer-Shell-Isocyanates, Antwerpen), Ugine-Kuhlmann (forbundet med BASF gennem BASF-Ugine »EURANE«, Antwerpen), Dow Chemicals (forbundet med BASF i USA gennem DOW-Badische), Union Carbide Corporation (UCC), Henkel, Montedison, Upjohn og Societa Italiana Resine (SIR). Endvidere kan nævnes DuPont, hvis betydning i fællesmarkedet dog i det væsentlige er begrænset til fremstilling af elastomer-fibre.

BASF er en betydelig producent af udgangsprodukter på trin 1. På de andre trin har BASF styrket sin stilling :

— ved sammen med Ugine at oprette fællesforetagenet »Eurane« (isocyanater og polyether),

— ved oprettelse og udbygning af egne anlæg (f.eks. inden for kædeforlængere),

— ved erhvervelse af Elastomer-koncernen.

Elastomer-koncernen er en af de betydeligste »systemproducenter«, og den er sammen med virksomhederne i Metzeler-koncernen — der for kort tid siden blev overtaget af Bayer — en af de mest indflydelsesrige tyske virksomheder på polyurethanforarbejdningsområdet. Koncernen omfattede i 1971 50 virksomheder i 11 lande med en samlet omsætning på 200 mio DM. I Det europæiske økonomiske Fællesskab var der foruden i Forbundsrepublikken Tyskland virksomheder i Frankrig, England og Italien. Koncernen arbejdede med polyurethanfremstilling, salg heraf samt polyduktionsteknik og konstruktion af anlæg til fremstilling af polyurethaner. Koncernens betydning ligger især på området tilberedning på forarbejdningstrin 3 (blandingsteknik for polyurethan-råvarer). Denne betydning forøgedes fra 1969, da patentbeskyttelsen af Bayers blandingsteknik faldt bort, og de polyurethanforar-

bejdende virksomheders afhængighed af Bayer dermed svækkedes.

BASF's indflydelse på den her omhandlede polyurethansektor når imidlertid ikke selv efter erhvervelsen af Elastomer-koncernen på højde med markedsføreren Bayers indflydelse.

3. *Virksomhedsoverdragelsen*

Dr. Reuter forsker på polyurethanområdet. Han ejede i 1969 gennem Reuter Holding GmbH, Zürich, 50 % af aktierne i Elastomer AG, Chur, (Schweiz), der er holdingsselskab for Elastomer-koncernens udenlandske virksomheder. Elastomer-koncernen omfattede endvidere Elastogran GmbH, Lemförde, der er holdingsselskab for en række virksomheder i Tyskland, som var koncernens økonomiske tyngdepunkt. De resterende 50 % af Elastomer AG tilhørte Investitions- und Handelsbank Zürich (IHB). Dr. Reuter havde en option på disse aktier.

a) Ved aftale af 12. marts 1969 forpligtede dr. Reuter sig over for BASF til at udøve sin option inden den 12. juni 1969 og at overdrage de således erhvervede aktier i Elastomer AG til BASF. Endvidere indrømmede dr. Reuter BASF en uigenkaldelig ret til med virkning fra 2. januar 1972 ved køb at erhverve de resterende 50 % aktier i Elastomer AG, som tilhørte ham gennem Reuter Holding. Denne option skulle udøves senest den 30. juni 1971. Med henblik på erhvervelsen af disse aktier og på optionen på de resterende aktier i Elastomer AG ydede BASF et lån til dr. Reuter. Dette lån skulle anvendes til at frigøre ham selv og Elastomer AG for deres forpligtelser over for IHB.

   I henhold til denne aftale fortsatte dr. Reuter som direktør for Elastomer-koncernen, men underkastede sig forskellige begrænsninger i sin virksomhed i tiden før og efter udøvelsen af optionen (bl. a. et tiårigt konkurrenceforbud efter overdragelse af de sidste 50 % af aktierne). Disse begrænsninger ophævedes og erstattedes imidlertid ved den nedenfor beskrevne aftale af 25. juni 1971.

   I overensstemmelse med aftalen af 12. marts 1969 udøvede dr. Reuter optionen over for IHB og overdrog aktierne til BASF.

b) Ved aftale af 25. juni 1971 (i det følgende benævnt købsaftale) solgte dr. Reuter de øvrige 50 % aktier i Elastomer AG, som tilhørte ham gennem Reuter Holding GmbH, til BASF. BASF blev gennem denne aftale ejer af de af Elastomer-koncernens virksomheder, der udøvede virksomhed på følgende område (»aftaleområdet«):

   »Forskning, udvikling, produktion, anvendelse og salg inden for:

   a) kemiske produkter til fremstilling af polyurethaner, herunder navnlig polyesteralkoholer, for så vidt de anvendes i polyurethaner, samt alle udgangsblandinger af produkter, der anvendes ved fremstilling af polyurethanprodukter. Herunder hører endvidere granulater, præpolymerer og tilsætningsmidler af den art, som f.eks. anvendes ved termoplastisk forarbejdning, til tekstilbelægningsmasse, blødgørere til polyvinylclorid, lakker, lim og støbemasser; undtaget er imidlertid forskningsresultater vedrørende fremstilling af diisocyanater og polyetherpolyoler;

   b) alle af disse produkter fremstillede halvfærdige produkter i form af folier, plader, ekstruderede dele osv.;

   c) færdigvarer af den art som omfattedes af produktionsprogrammet i virksomhederne LKG, KKM og OVG på tidspunktet for indgåelsen af aftalen; produktionsprogrammet omfatter halvfabrikata og færdigvarer til maskiner og køretøjer, løftemidler og transportmateriel af enhver art. Desuden produkter inden for konsumsektoren i henhold til bilag XI; undtaget er færdige aggregater, hvor polyurethan ikke udgør en væsentlig bestanddel, f.eks. støddæmpere, kugleled og drivelementer;

   d) alle metoder, anordninger og apparater til forarbejdning af produkter i henhold til a), i givet fald sammen med de pågældende kædeforlængere, netdannere, isocyanater, hjælpematerialer og tilsætningsstoffer, der anvendes ved fremstilling af polyurethanholdige produkter; undtaget herfra er standardforarbejdningsmaskiner til termoplastiske kunststoffer, som f.eks. sprøjtestøbeautomater, ekstrudere, kalandere.

   Det er i denne sammenhæng uden betydning, om der på dette område findes industrielle ejendomsrettigheder.«

De af BASF overtagne virksomheder danner Elastomer-koncernens polyurethanstamme; de består af virksomheder i ind- og udland. De virksomheder, der arbejder på andre områder — navnlig området anlægsteknik — inden for Elastomer-koncernen forblev hos dr. Reuter (CAF Chemie-Anlagenbau GmbH & Co. mv.)

Der blev ligeledes den 25. juni 1971 indgået en aftale (herefter benævnt know-how-aftalen) mellem Reuter Holding GmbH og Glasurit-Werke M. Winkelmann GmbH, Hamburg, et datterselskab af BASF (herefter benævnt Glasurit); denne aftale er blevet tiltrådt af dr. Reuter. Gennem denne aftale overdrog Reuter Holding til Glasurit de metoder, den tekniske viden og de erfaringer, det rådede over på aftaleområdet. Herunder hørte en i detaljer beskrevet dokumentation, der for

en betydelig dels vedkommende udgør den videnskabelig-tekniske dokumentation for Elastomer AG's know-how.

På grundlag af købsaftalen fratrådte dr. Reuter som direktør for den afhændede koncern. Grænserne for hans fortsatte virksomhed på aftaleområdet er fastlagt i artiklerne IX til XI, som har følgende ordlyd :

»*Artikel IX*

Med undtagelse af bestemmelserne i artikel X i denne aftale har dr. Reuter i 8 år regnet fra undertegnelsen af aftalen pligt til hverken direkte eller indirekte i ind- eller udland at drive virksomhed på aftaleområdet ; især forpligter han sig på dette område til ikke at oprette egne virksomheder, til ikke at besidde eller erhverve virksomheder eller aktier heri, til ikke at videreføre eller indgå interessefællesskaber med tredjemand, samt til hverken at virke som funktionær, rådgiver eller i lignende funktioner. Dette gælder dog ikke handel med officielt noterede værdipapirer, for så vidt dr. Reuter ikke herved tilstræber at drive erhvervsmæssig virksomhed.«

»*Artikel X*

1. Dr. Reuter bevarer retten til på aftaleområdet :

a) i overensstemmelse med bilag IX at beskæftige sig med fremstilling af færdigdele ;

b) i overenstemmelse med bilag X at drive virksomhed i forbindelse med afvikling af de aftaler, der er indgået med VEB-Eynthesewerk Schwarzheide.

Dr. Reuter forbeholder sig ret til forskning og udvikling af fremstillingsmetoder for isocyanater og polyether-polyoler og den kommercielle udnyttelse af de opnåede resultater ved meddelelse af licenser, der kan omfatte bygning af anlæg. Dr. Reuter vil dog ikke erhverve interesser i selskaber, som arbejder med anlæg efter disse metoder. I øvrigt forbliver det ved den ved hans kontraktmæssige aftale fastlagte mulighed for at drive virksomhed. Dr. Reuter vil give Glasurit meddelelse om resultaterne inden for fysisk adskillelse af di- og polyisocyanater.

2. Dr. Reuter vil ved udøvelsen af de rettigheder, der er indrømmet ham i henhold til stk. 1, tilgodese såvel Elastomer-koncernens som dennes datterselskabers og interesseforbundne selskabers berettigede interesser på aftaleområde.

»*Artikel XI*

Dr. Reuter forpligter sig i 8 år efter undertegnelsen af denne aftale til at holde al beskyttet og ubeskyttet teknisk viden og erfaring på aftaleområdet samt alle hændelser, forhold og procedurer, særlig på det tekniske, handelsmæssige, finansielle og personelle område inden for Elastomer-koncernens selskaber, for så vidt de ligger forud for afslutningen af denne aftale, hemmelig overfor tredjemand og til ikke at gøre disse tilgængelige, for så vidt de ikke allerede er almindeligt bekendte eller falder inden for rammerne af den virksomhed, der kan udøves i henhold til artikel X. Dr. Reuter forpligter sig især til ikke at gøre tegninger af anlæg og maskiner på aftaleområdet tilgængelig for tredjemand.«

I bilag IX, der omtales i artikel X, fastsættes følgende :

»Dr. Reuter har efter sin udtræden af Elastormer-koncernen ret til at udvikle, planlægge, oprette fabrikker, der fremstiller færdigdele, og at besidde aktieposter heri, selv om der også anvendes polyurethan i disse fabrikker.

Som eksempler på sådanne fabrikker kan nævnes :

— skotøjsfabrikker,
— automobilfabrikker,
— fabrikker til fremstilling af skibe, byggeelementer og møbler samt fabrikker til fremstilling af kunstlæder og film.

I de fabrikker, i hvilke dr. Reuter har aktieposter, indrømmer han Elastomer-koncernen forret til levering af alle råstoffer, anlæg og udstyr på aftaleområdet, forudsat at pris og kvalitet er konkurrencedygtig.

Elastomer-koncernen lader i dette tilfælde en mestbegunstigelsesklausul gælde til fordel for dr. Reuter indtil 31. december 1974.

Dr. Reuter vil mod betaling af en rimelig provision tilføre Elastomer-koncernen alle de forretninger inden for aftaleområdet, som han bliver bekendt med inden for rammerne af sin erhvervsmæssige virksomhed«.

Bilag X angik afviklingen af forretningerne med DDR, som i mellemtiden er afsluttet.

Artikel XI omfatter ifølge BASF's og dr. Reuters fortolkning ligeledes et forskningsforbud.

En licensaftale af 26. juni 1971 mellem Elastogran GmbH på den ene side, og dr. Reuter og det af ham kontrollerede CAF på den anden side, tjente til afvikling af disse DDR-aftaler. Licensaftalen gjorde det muligt for dr. Reuter at drive virksomhed på aftaleområdet, dog begrænset tidsmæssigt og geografisk (østbloklande).

4. *Klagen :*

a) Dr. Reuter refererer til konkurrenceforbudet i artiklerne IX og X i aftalen af 25. juni 1971 :

Konkurrenceforbudet truer hans faglige og økonomiske eksistens. Det omfatter et forskningsområde,

som falder sammen med den overdragne Elastomer-koncerns virksomhed inden for polyurethanforskningen. I 20 år har han selv kun udført kreativt arbejde på dette område. Han mister ved en opretholdelse af forbudet følingen med den videnskabelige udvikling og dermed muligheden for nogen sinde igen at drive virksomhed inden for sit specialområde. Konkurrenceforbudet fratager ham derfor retten til i al fremtid at udøve sit erhverv.

Konkurrenceforbudet har betydelig konkurrenceretlig betydning. BASF har også uden overtagelsen af Elastomer-koncernen haft til hensigt at drive virksomhed på denne koncerns arbejdsområde, nemlig polyurethaner. Ved at overtage koncernen har BASF fjernet en konkurrent og har samtidig ved hjælp af konkurrenceforbudet sørget for, at BASF ikke på polyurethanmarkedet påføres yderligere konkurrence fra dr. Reuters side.

Dette konkurrenceforbud udelukker desuden enhver mulighed for at mindske de polyurethanforarbejdende virksomheders afhængighed af Bayer på forarbejdningstrin 3. Endnu alvorligere er forbudet mod at meddele tredjemand den nødvendige viden til opbygning af fuldt integrerede produktionssystemer og derved gøre det muligt for tredjemand at påføre Bayer og BASF alvorlig konkurrence. Konkurrenceforbudet er i det mindste utilstedeligt på grund af dets varighed på otte år. Dette forbud kan kun godtages, for så vidt det er nødvendigt til at sikre driftens fortsættelse i forbindelse med virksomhedsoverdragelsen, men ikke i højere grad end absolut nødvendigt hindre sælgeren i at konkurrere.

Da BASF af dr. Reuter har overtaget en fuldt anvendelig teknologi med fuldstændig know-how, altså en fuldt arbejdsdygtig koncern, er højst to år acceptabelt til at sikre kundekredsen og til at tilpasse koncernen til de nye indehavere og den nye ledelse, og da kunderne hovedsageligt er tyske virksomheder, vil et forbud, der er begrænset til dette land, være tilstrækkeligt til sikring af driftens fortsættelse. Konkurrenceforbudets udstrækning til lande, hvor BASF ikke opererer, tjener i forbindelse med dets varighed på 8 år til at hindre konkurrence i det hele taget og strider mod EØF-traktatens artikel 85, stk. 1. Forskningsforbudet kan overhovedet ikke forsvares. Dr. Reuter anfører, at pligten til at hemmeligholde know-how ikke angribes, og at der findes områder, hvor han kan forske uden at tilsidesætte denne pligt.

Efter modtagelse af klagen og efter gennemgang af sagens faktiske omstændigheder har Kommissionen meddelt BASF klagepunkter.

b) BASF har hertil svaret:

På trin 2 er kun polyester-polyolerne omfattet af konkurrenceforbudet. De fremstilles af 12 virksomheder inden for EF med salg for øje. Som producenter på trin 3 nævner BASF 46 europæiske virksomheder. BASF er selv kun repræsenteret på dette trin ved Elastomer. Før 1971 drev BASF ikke virksomhed på dette område.

Konkurrenceforbudets udstrækning svarer til dr. Reuters ønsker, idet denne har set sin faglige fremtid på polyetherpolyol- og isocyanatområdet — som er undtaget fra forbudet — og endvidere i besiddelsen af aktieposter i eller i drift af fabrikker for anvendt teknik eller til fremstilling af slutprodukter. De områder, der ifølge artikel X i købsaftalen er undtaget fra konkurrenceforbudet, gør det muligt for dr. Reuter frit at udøve virksomhed inden for langt den vigtigste del af polyurethanteknologien. Ifølge artikel 2 i licensaftalen af 26. juni 1971 mellem Elastogran GmbH på den ene side og dr. Reuter og CAF på den anden side, har dr. Reuter haft mulighed for indtil 31. december 1973 at indgå aftaler på aftaleområdet. Det er tilladt dr. Reuter at gennemføre afviklingen og dermed udøve virksomhed på aftaleområdet indtil 31. december 1976, altså i 5½ år.

I øvrigt har dr. Reuter allerede i aftalerne af 1969 accepteret en tiårs periode for et konkurrenceforbud af tilsvarende udstrækning. Konkurrenceforbudet er med hensyn til udstrækning og varighed også nødvendigt. Elastomerkoncernen ville med sikkerhed være brudt sammen på grund af sin dårlige økonomiske situation og altså være ophørt som konkurrent, hvis BASF ikke i det mindste havde overtaget og reddet koncernens polyuretlangrundstamme. Dette har ud over købesummen krævet overtagelse af gæld på 130 millioner DM, udgifter, der ikke var dækning for alene i værdien af virksomheden og den overdragne know-how. Det er nødvendigt for at sikre overtagelsen og saneringen af virksomheden, at dr. Reuter i en vis tid undlader enhver form for virksomhed på aftaleområdet, så meget mere som han ved en ny virksomhedsudøvelse på området måtte støtte sig til den gamle kundekreds.

Dette gælder også for forskningsforbudet. Det bør fremhæves, at det ved handelen med dr. Reuter primært ikke har drejet sig om en virksomhedsoverdragelse, men om overdragelse af goodwill og teknisk know-how. Den, der erhverver know-how, er lige så vel som erhververen af en patentret eneberettiget til brug heraf. Dette er retsmæssig beskyttelse mod konkurrence, da BASF jo har købt denne mar-

kedssektor. Derfor må dr. Reuter ikke længere benytte den overdragne tekniske viden medmindre det sker i henhold til en særlig tilladelse.

Enhver forskningsvirksomhed på aftaleområdet indebærer en udnyttelse af overdraget know-how. Indbringende polyurethanforskning kan, på det i dette tilfælde betydningsfulde trin 3 og 4, kun udføres i snævert samarbejde med kunden. Kun kunden kan ved hjælp af sine anlæg efterprøve, om det forskningsprodukt, der er udviklet i laboratoriet, har de egenskaber, der er nødvendige til det planlagte formål og i givet fald foreslå forbedringer. Ganske vist er ikke erhvervsmæssig forskning principielt mulig, selv uden at resultaterne i praksis afprøves af kunden. Et således udviklet forskningsprodukt kan imidlertid i det mindste ikke sælges uden nøjagtige instruktioner med hensyn til oplagring og forarbejdning, såfremt sammensætninger ikke oplyses. Dr. Reuter har, ifølge den af ham selv affattede dokumentation, allerede i 1971 været i besiddelse af know-how på samtlige de anvendelsesområder, der i øjeblikket kendes. Enhver videregivelse af know-how om blanding eller anvendelse vedrører altså viden, som er overdraget med den afhændede virksomhed.

Da dr. Reuter lader gennemføre forskningsarbejder af dertil ansatte fagfolk, må han nødvendigvis også meddele disse medarbejdere sin viden. Herved krænkes pligten til at hemmeligholde og til ikke at udnytte den solgte know-how. Den konkurrence, som dr. Reuter måtte udøve på aftaleområdet efter ophævelse af forbudet, vil formindske de overdragne aktivers værdi.

Konkurrenceforbudets varighed på 8 år svarer til den tid, som BASF har brug for til at blive indarbejdet på det for virksomheden nye polyurethanområde. Dr. Reuter har aftaget råstoffer fra Bayer og har fået dem leveret med den know-how, der er nødvendig til deres anvendelse, hvilket ikke sker ved Bayers råstofleverancer til BASF. Denne råstof-know-how må BASF først arbejde sig frem til, for virkelig at kunne konkurrere med Bayer med Reuters know-how. BASF er uden væsentlige egne forarbejder indtrådt i Elastomers stilling. Den fremstillingssektor, der er erhvervet af Reuter er den dag i dag grundstammen i den virksomhed, der drives af BASF inden for polyurethansektoren. Formålet med polyurethanforskningén er at udvikle en slags receptbog for de blandinger, der er nødvendige på de forskellige anvendelsesområder. Recepter er en sårbar form for know-how, der simpelt hen kan gives videre til konkurrenterne og kunderne sammen med receptbogen, og derfor har særlig behov for beskyttelse. Dr. Reuter er med sin viden om denne know-how, med sit kendskab til aftagerne og deres behov, eventuelt i forbindelse med den af Bayer leverede råstof-know-how, i stand til at fratage BASF hele det forretningsområde, som er købt af ham for et stort beløb. BASF har i de forløbne fire år ikke kunnet styrke sin konkurrenceposition i rimelig udstrækning, og det er uvist, om dette vil lykkes på 8 år.

Dr. Reuter har under høringen erklæret, at han på salgstidspunktet ikke erhvervede råstof-know-how fra Bayer. Elastomer-koncernens goodwill ligger i afgørende grad i udviklingen af egen råstof-know-how, uafhængigt af Bayer.

Inden for reaktiv-kunststofferne finder der uafbrudt forskning sted med henblik på forbedring af egenskaberne, og ethvert nyt råstof, der produceres i verden, gør en fornyet gennemgang nødvendig; enhver udvikling inden for kemien bliver på områder, hvor der forskes intensivt, principielt korrigeret i recepterne hvert andet år.

I henhold til BASF er omskrivningen af receptbøgerne en formel handling, hvorved der i små skridt sker en videreudvikling af know-how. Ikke enhver forbedring af et råstofs egenskaber nødvendiggør en omskrivning, da recepterne ofte uden ændringer fører til bedre resultater med det forbedrede produkt. Forskningen skal ikke stille know-how til rådighed for den igangværende produktion, men derimod for fremtiden, nemlig for de produkter, der skal sælges om 2, 5 eller 10 år.

II. Anvendelighed af EØF-traktatens artikel 85, stk. 1

Ifølge artikel 85, stk. 1, er alle aftaler mellem virksomheder, der kan påvirke handelen mellem medlemsstater, og som har til formål eller til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet, uforenelige med fællesmarkedet og forbudt.

1. Aftalen af 18. juni 1971, der indeholder konkurrenceforbudet, er indgået mellem virksomheder. Også dr. Reuter er en virksomhed i artikel 85's forstand, da han også for fremtiden udøver erhvervsmæssig virksomhed gennem de selskaber, han bevarer af Elastomer-koncernen, ved udnyttelse af egne forskningsresultater og som rådgiver for andre virksomheder.

2. Dr. Reuter forhindres ved konkurrenceforbudet i artikel IX i købsaftalen af 25. juni 1971 i 8 år, regnet fra aftalens indgåelse, altså indtil juni 1979, i at virke som leverandør af tjenesteydelser og varer i ind- og udland på aftaleområdet og i at stimulere konkurrencen på polyurethanmarkedet. Dette gælder alle former for virksomhedsudøvelse, herunder deltagelse i andre virksomheder, indgåelse af interessefællesskaber og overtagelse af rådgivnings- og lignende hverv for andre virksomheder. Forbudet omfatter forskning, udvikling, fremstilling, anvendelse og afsætning. Uden konkurrenceforbudet kunne dr. Reuter, takket være sin personlige tekniske viden og erfaring, drive virksomhed på alle disse områder også efter overdragelsen af den del af Elastomer-koncernen, der er overgået til BASF ; f.eks. kunne han udvikle og udnytte nye anvendelsesmetoder.

Undtagelsen vedrørende fremstillingen af færdigdele i henhold til bidrag IX er begrænset til virksomhed på produktionsområder, hvor polyurethan kun anvendes sammen med andre produkter.

Afviklingen af DDR-aftalerne var en overgangsordning, der var begrænset til 31. december 1973 og til bestemte østbloklande. At dr. Reuter i henhold til licensaftalen af 26. juni 1971 indtil 31. december 1976 havde ret til at afvikle de aftaler, der eventuelt var indgået indtil 31. december 1973, ændrer intet heri ; men understreger snarere, at dr. Reuter også inden for EØF ville kunne medvirke til at styrke konkurrencen, men hindres heri af den pågældende klausul.

Undtagelsen vedrørende forskning, udvikling og anvendelse af fremstillingsmetoder for isocyanater og polyetherpolyoler angår et område, som ikke var klagerens tidligere arbejdsområde, og inden for hvilket han aldrig har arbejdet (trin 1 og 2).

Selv inden for rammerne af de tilladte undtagelser er dr. Reuters frihed begrænset derved, at han skal meddele Glasurit bestemte resultater af sin forskningsvirksomhed og generelt skal varetage BASF's »berettigede interesser«. Allerede dette udelukker i praksis konkurrerende virksomhed rettet mod BASF.

3. For at sikre overgangen af en virksomheds materielle værdier er det ikke nødvendigt at pålægge sælgeren et konkurrenceforbud som supplerende beskyttelse. I det foreliggende tilfælde er der ud over den solgte virksomheds materielle værdier imidlertid også sket overdragelse af dens goodwill og know-how til køberen. Disse værdier udgør endog en væsentlig del af den solgte virksomhed. Afgørelsen af, om konkurrenceforbudet falder ind under artikel 85, stk. 1, afhænger principielt af, om og hvorvidt det er ubetinget nødvendigt for at sikre virksomhedens overdragelsesværdi, eller om det går ud over de begrænsninger, der er nødvendige for at tilvejebringe denne sikring.

a) Det kan være nødvendigt yderligere at sikre en aftales formål ved hjælp af aftalte konkurrenceforbud i tilfælde, hvor kommerciel goodwill, herunder kundekredsen, overdrages til køberen sammen med virksomhedens materielle aktiver. I et sådant tilfælde må det kunne nægtes sælgeren af virksomheden umiddelbart efter overdragelsen at trække den gamle kundekreds til sig enten direkte eller indirekte, dvs. ved samarbejde med køberens konkurrenter. Overholdelsen af konkurrenceforbudet betyder for så vidt ikke andet for sælgeren, end at han skal overholde den i henhold til aftalen påtvungne forpligtelse til at overdrage virksomhedens fulde goodwill. Anvendelse af artikel 85, stk. 1, på det aftalte konkurrenceforbud kommer under sådanne omstændigheder ikke i betragtning, da dette vil gøre det vanskeligt eller endog praktisk taget umuligt at indgå retshandeler, der i almindelighed af retsordenen anerkendes som retsmæssige.

Dette indebærer imidlertid ikke at erhververen opnår en tidsmæssigt ubegrænset beskyttelse, idet en virksomheds good-will, herunder kundekredsen, ikke er en ret der er beskyttet overfor enhver. Der er snarere tale om en ren faktisk konkurrenceposition, der til enhver tid er udsat for angreb fra konkurrenter. Køberens beskyttelse overfor konkurrerende virksomhed fra sælgerens side kan alene forsvares ved, at sælgeren som tidligere indehaver af den solgte virksomhed, i modsætning til udenforstående virksomheder, har en særlig viden om den solgte virksomheds produktions- og afsætningsforhold, som gør ham til en særlig farlig konkurrent i sammenligning med andre. Denne beskyttelse skal dog begrænses til det tidsrum, som erhververen må råde over for ved en aktiv konkurrenceindsats ubeskåret at kunne overtage virksomhedens hidtidige markedsposition. Hverved må også tages hensyn til de organisationsmæssige vanskeligheder, der kan opstå i den overtagne virksomhed, indtil den er integreret i erhververens virksomhed eller koncern.

b) Nødvendigheden af en yderligere sikring af aftalens formål ved hjælp af kontraktmæssige konkurrenceforbud kan endvidere forekomme i de tilfælde, hvor teknisk viden, som udgør en væsentlig del af den overdragne virksomheds værdi, stilles til rådighed for erhververen. I et sådant tilfælde må det i overensstemmelse med de i forbindelse med good-will-spørgsmålet anførte synspunkter for et vist tidsrum kunne forbydes sælgeren at udnytte denne viden på en måde, der hindrer erhververen i ubeskåret at overtage den overdragne markedsposition.

Også i denne henseende skal erhververens beskyttelse begrænses i tid, idet det ved afgivelsen af ikke retligt beskyttet know-how ikke tillægges erhververen eneret. I modsætning til den af BASF repræsenterede opfattelse udelukker afgivelsen af teknisk viden i forbindelse med virksomhedens afhændelse ikke enhver videre virksomhed fra sælgerens side på grundlag af denne viden.

Muligheden for at udnytte know-how, som er konkurenterne ubekendt, indebærer — som det også er tilfældet med good-will — et faktisk forspring i konkurrencemæssig henseende. Dette forspring kan tredjemand, der optræder som konkurrent, indhente ved udvikling af egen know-how på det pågældende forskningsområde. I modsætning til tredjemænd sidder sælgeren af en virksomhed inde med sin viden om den afgivne know-how, fordi han ikke er i stand til at skille sig af med sin viden. Det forekommer derfor berettiget at beskytte erhververen i forhold til sælgeren i en bestemt periode, således at erhververen kan blive i stand til ubeskåret at træde ind i den solgte virksomheds konkurrenceposition. Denne sikring af indtrædelsen udgør på én gang berettigelsen og tidsbegrænsningen af et konkurrenceforbud.

Ved fastsættelse af konkurrenceforbudets nødvendige varighed skal der især tages hensyn til arten af den afgivne know-how, de med virksomheden erhvervede muligheder for anvendelsen heraf og erhververens egen viden. Her skal der sondres mellem den know-how, der foreligger på tidspunktet for virksomhedsoverdragelsen og eventuelle ny- eller videreudviklingen, som sælgeren når frem til på grundlag af eller i forbindelse med den til erhververen afgivne know-how. Et konkurrenceforbud, der udstrækkes til ny- eller videreudvikling, kan begrænses til en kortere varighed.

I geografisk og materiel henseende skal konkurrenceforbudet som regel være begrænset til de markeder, hvor virksomheden virkede før afhændelsen eller hvor den på grund af en væsentlig, påviselig indsats må anses for en mulig konkurrent.

4. Under disse omstændigheder finder Kommissionen, at konkurrenceforbudet i det foreliggende tilfælde går langt ud over, hvad der er nødvendigt til at sikre, at køberen erhverver den fulde økonomiske værdi af den overdragne virksomhed og at en håndhævelse af dette forbud på tidspunktet for denne beslutning udgør en mærkbar begrænsning af konkurrencen.

a) For så vidt dette konkurrenceforbud også omfatter forskning og udvikling der ikke er kommerciel, overskrider det klart rammerne for en tilladelig aftale til sikring af virksomhedsoverdragelsen.

Udarbejdelse af nye forskningsresultater og deres videreudvikling til industriel anvendelighed uden at tavshedspligten krænkes fra sælgerens side, bringer ikke opnåelse af det retmæssige aftaleformål i fare. Så længe sælgeren ikke benytter resultaterne af sin forsknings- og udviklingsvirksomhed til direkte eller indirekte at påføre erhververen af virksomheden konkurrence ved at udnytte resultaterne, lider hverken markedsstillingen eller den erhvervede goodwill skade ; under denne forudsætning er der heller ikke fare for, at kundekredsen fratages erhververen.

Man må gå ud fra, at dr. Reuter mister forbindelsen med den videnskabelige og tekniske udvikling, hvis han ikke for fremtiden kan udføre forskning og deltage i udviklingen på polyurethanområdet, hvor der sker en stadig fornyelse. At han driver forskningsvirksomhed er i overensstemmelse med Fællesskabets almindelige interesse i, at der opretholdes en effektiv konkurrence i fællesmarkedet. Hvis forsknings- og udviklingsforbudet opretholdes, ville der være fare for at sælgeren endeligt udelukkes som mulig konkurrent. Dette forbud er følgelig en klausul, som fra begyndelsen ikke var rimeligt begrundet til sikring af overtagelsen af koncernen, og som har til formål og til følge mærkbart at begrænse konkurrencen.

b) Med hensyn til den erhvervsmæssige udnyttelse af teknisk viden på aftaleområdet kan et konkurrenceforbud kun tillades, for så vidt som en udnyttelse vanskeliggør indtrædelsen i og værdien af den overdragne virksomhed og således formindske denne værdi.

I den periode, som BASF havde brug for til at indkorporere de erhvervede virksomheder i sin virksomhedsgruppe og til at opbygge egne kundeforbindelser, var BASF berettiget til med konkurrenceefor-

budet at forhindre, at sælgeren stadig udnyttede den afgivne know-how — i første række over for den erhvervede virksomheds faste kundekreds; denne know-how består nemlig i det foreliggende tilfælde væsentligst i recepter på blandinger af polyurethanråvarer, der er fremstillet med henblik på konkrete anvendelsesområder og dermed til bestemte kunder. På den anden side skal der tages hensyn til, at de solgte virksomheder har arbejdet videre med den medovertagne know-how, således at man efter en indkøringsperiode på flere år med fuldstændig beskyttelse mod »insider-konkurrence« fra dr. Reuters side kan gå ud fra, at BASF nu behersker den modtagne know-how og har indført den i kundekredsen. Der er derfor ikke længere anledning til ved hjælp af et konkurrenceforbud at afholde dr. Reuter fra at optræde som konkurrent på markedet med ny- og videreudviklinger på grundlag af den afgivne know-how.

Med henbiik på fastsættelsen af det tidsrum, der er nødvendigt til at gennemføre den fuldstændige overtagelse af de erhvervede virksomheder, er der efter de foreliggende kendsgerninger intet der tyder på, at BASF ved denne overtagelse er stødt på så usædvanlige vanskeligheder i forbindelser med reorganiseringen af de fuldt igangværende virksomheder, at de ikke i løbet af relativ kort tid kunne overvindes af en aktiv ledelse. Med hensyn til den praktiske udformning af kundeforbindelserne har BASF med automobilindustrien som eksempel under høringen forklaret, at leveringsaftalerne til enhver tid kunne opsiges med højst et års varsel, normalt med et halvt års varsel. Inden for nogle år havde de gamle kunder følgelig flere gange haft lejlighed til at skifte leverandør. For så vidt de har besluttet sig til fortsat at være kunder, må de regnes med til den kundekreds, som BASF har erhvervet på grundlag af egne konkurrencebestræbelser. BASF har for så vidt selv arbejdet sig frem til den overtagne virksomheds tidligere markedsstilling. En længere beskyttelse ved hjælp af konkurrenceforbundet synes ikke længere berettiget da BASF's nye kundeforbindelser nu er trådt i stedet for dr. Reuters.

Der er herved taget hensyn til at den overdragne virksomheds arbejdsområde i saglig henseende er omfattende og at de hermed forbundne kundeforbindelser i betragtning af Elastomer-koncernens aktiviteter, som i 1971 omfattede 50 virksomheder i 11 lande, ikke er lette at pleje.

BASF er imidlertid en finansielt set stærk international koncern med en international erfaren ledelse, der allerede havde egne erfaringer på det overdragne arbejdsområde. Desuden var den overtagne koncern fuld operationsdygtig.

Hvad angår overtagelsen af know-how skal der tages hensyn til, at polyurethanforskningens hastige fremskridt og udviklingen af nye råvarer til stadighed medfører ændringer i produktionen, hvilket nødvendiggør en vedvarende indsats.

Også selv om man går ud fra, at videreudviklingen af know-how foregår med små skridt medfører summen af disse små skridt over en periode på flere år, dog at den, der har været aktiv på dette område, får et betydeligt konkurrenceforspring i forhold til den inaktive virksomhed.

Ved afvejning af alle disse synspunkter må man derfor, trods den betydning, som må tillægges goodwill og know-how i forbindelse med BASF's overtagelse af virksomhederne, gå ud fra, at en særlig beskyttelse af BASF mod konkurrence fra dr. Reuter i hvert tilfælde ikke længere er nødvendigt på tidspunktet for denne beslutning (eller 5 år efter virksomhedsovertagelsen).

c) Det argument, som BASF er fremkommet med, at konkurrenceforbudet var nødvendigt i det aftalte omfang for at sikre, at den modtagne know-how forblev hemmelig, kan ikke tages til følge.

Det får her stå hen, om den mellem parterne aftalte tavhedspligt vedrørende den afgivne know-how i det kontraktlige fastlagte omfang overhovedet er forenelig med traktatens konkurrencebestemmelser. I hvert tilfælde er følgende overvejelser relevante:

Tavshedspligten i forhold til tredjemand vedrører ikke i sig selv konkurrenceforholdet mellem overdrageren og erhververen; det er absolut forenelig med den, at overdrageren selv udøver virksomhed på aftaleområdet. I det foreliggende tilfælde består den afgivne tekniske viden ganske vist i første række i recepter på kunderelevante polyurethanblandinger.

Det er imidlertid tvivlsomt, om denne know-how i betragtning af den hurtige teknologiske udvikling inden for polyurethan-kemien endnu har nogen økonomisk værdi, som fortsat kunne berettige denne forpligtelse.

I hvert tilfælde må en tavshedspligt i forhold til tredjemand med henblik på know-how, der afgives i forbindelse med en virksomhedsoverdragelse,

ikke tjene til at forhindre overdrageren i efter udløbet af en rimelig periode med konkurrenceforbud at gå ind i konkurrencen med erhververen ved hjælp af ny- og videreudvikling af denne know-how.

d) En særlig lang varighed af konkurrenceforbudet er heller ikke berettiget, selvom man tager de af BASF anførte store omkostninger ved virksomhedsoverdragelsen i betragtning. Da det var en fuldt funktionsdygtig virksomhed, der blev overtaget, kunne de forpligtelser, der skulle overtages, nok påvirke prisen, men ikke forlænge det tidsrum, i hvilket beskyttelse mod konkurrence fra dr. Reuter var nødvendig.

e) Da konkurrenceforbudet i henhold til det ovenfor anførte kun skal sikre indtrædelsen i en virksomheds erhvervede konkurrenceposition, kan det af BASF fremførte, at man først måtte arbejde sig frem til den til enhver tid nyeste råvare-know-how, som af Bayer blev leveret til dr. Reuter sammen med råvaren, og som ikke længere blev leveret dem, ikke tages i betragtning.

Da det drejer sig om fremmed know-how kan problemet i det foreliggende tilfælde kun være, om leverenceforholdet til Bayer, som ligger til grund for muligheden for at udnytte denne know-how, kan beskyttes ved hjælp af et konkurrenceforbud, der er pålagt sælgeren for et længere tidsrum end nødvendigt for virksomhedsovertagelsen.

Afbrydelsen af know-how-ydelser skyldtes — ifølge BASF's indlæg — Bayer, en tredjeland der handlede uafhængigt af sælgeren. Leverenceforholdet til Bayer var fra starten belastet med al den usikkerhed, der lå i denne tredjemands videre adfærd. Den manglende beskyttelse overfor tredjemand, Bayer, blev opvejet ved hjælp af et sælgeren pålagt konkurrenceforbud, som var for vidtgående, da det ikke var afstemt efter dennes »særlige farlighed«.

Det ligger iøvrigt fast, at råvarerne løbende ændres. Parterne er kun uenige om, hvilken virkning dette har på »omskrivningen af receptbøgerne«. Denne videreudvikling af råvarerne er såvel for BASF som for Bayer at betragte som nyudvikling. Allerede af denne grund kan know-how i forbindelse hermed ikke medregnes til den good-will, som den overdragne virksomheds daværende konkurrenceposition repræsenterede. Iøvrigt driver foruden Bayer på sit produktionstrin også Elastomer-koncernen på sit produktionstrin videreudviklende forskning; denne videreudvikling kan forløbe i forskellige retninger. Derfor er det efter BASF's fremstilling heller ikke godtgjort, at BASF selv i forbindelse med fortsat levering af know-how stadig kunne have anvendt Bayers råvarer. Råvareproblemet er et alment problem, der fremkommer på grund af polyurethan-kemiens hastige videreudvikling.

Beskyttelsen af denne videreudvikling, altså af den mod fremtiden rettede virksomhed, kan ikke tjene som berettigelse for forbudet. Ved BASF's indtræden i de erhvervede virksomheder kunne de fuldt arbejdende produktionsenheder i hvert fald benytte de råvarer, der blev leveret af Bayer på tidspunktet for overtagelsen. Det ligger fast, at Bayer i det mindste har fortsat med at levere råvarerne.

5. Konkurrenceforbudet kan også påvirke handelen mellem medlemsstater, da det vedrører varer og tjenesteydelser, der — hvis de kunne tilbydes af dr. Reuter — var eller kunne være genstand for handel mellem medlemsstater. Dette gælder også det ved konkurrenceforbudet forhindrede samarbejde mellem dr. Reuter og virksomheder i tredjelande, for så vidt disse virksomheder kunne optræde som konkurrenter i fællesmarkedet.

Dr. Reuter ville gennem de virksomheder, han endnu besidder, og på grund af sin rådgivningsvirksomhed uden videre være i stand til at optræde som konkurrent på det relevante europæiske marked. Hans betydning ligger på den 25 %'s andel af det samlede polyurethan-marked i Europa, på hvilken de endelige forbrugere — for det meste selv — forarbejder produkter fra trin 3 til egne formål. På dette område leverede dr. Reuter systemer og dette kan han igen gøre, når konkurrenceforbudet bortfalder. Det er klart, at levering til det pågældende brugssted af anvendelses-know-how vedrørende skumdannelse allerede som følge af de mindre transportomkostninger medfører konkurrencemæssige fordele i den grænseoverskridende samhandel i sammenligning med salg af færdigt polyurethan-skum. Som BASF selv har anført, ville det endnu lettere påvirke konkurrencen, såfremt dr. Reuter kunne stille sin omfattende viden til rådighed for konkurrerende virksomheder som rådgiver. Han ville med de systemer, han har udviklet, kunne bidrage til en væsentlig formindskelse af markedsandelen for produkterne på trin 2, dvs. de produkter (nu 75 %), der skummes til slutprodukter ved anvendelse af flerkomponentsystemet. Det samlede polyurethan-marked er allerede idag meget betydningsfuldt. Det er endnu i vækst på grund af stadig nye anvendelsesmuligheder for polyurethan.

Begrænsningen af konkurrencen på dette marked og påvirkningen af handelen mellem medlemsstater, der følger af konkurrenceforbudet, er derfor mærkbar.

III. Uanvendelighed af EØF-traktatens artikel 85, stk. 3

En uanvendelighedserklæring i henhold til artikel 85, stk. 3, kommer ikke i betragtning, da aftalen ikke er anmeldt til Kommissionen, selv om den er anmeldelsespligtig (art. 4, stk. 1 og 2, i forordning nr. 17/62). Aftalen vedrører, ved at udelukke dr. Reuter fra enhver udøvelse af virksomhed inden for fællesmarkedet, som helhed ind- og udførsel mellem medlemsstater (art. 4, stk. 2, 1. afsnit). Den i artikel 4, stk. 2, nr. 2, litra b) omhandlede undtagelse finder ikke anvendelse, fordi dr. Reuter er pålagt begrænsninger i sin egenskab af overdrager af know-how. I øvrigt ses det ikke, hvordan en så betydelig konkurrencebegrænsning som forbudet mod forskning, udvikling, fremstilling og anvendelse i det ovenfor beskrevne omfang kan bidrage til at fremme den tekniske eller økonomiske udvikling eller til at forbedre produktionen eller fordelingen af varerne på en måde, som sikrer forbrugerne en rimelig andel af fordelen herved. Henvisningen til, at overtagelsen af en gæld på 130 mio DM kræver en særlig beskyttelse for køberen i en otteårig indkøringsperiode, er absolut ikke en tilstrækkelig begrundelse i betragtning af, at BASF, som nu står bag den overtagne koncern, har en betydelig økonomisk styrke. Konkurrenceforbudet medfører i det omfang det er beskrevet ingen mærkbare objektive fordele, som ville kunne opveje de hermed forbundne alvorlige ulemper for konkurrencen på det pågældende marked.

IV. Anvendelighed af artikel 3, stk. 1, i Rådets forordning nr. 17

I henhold til artikel 3, stk. 1, i forordning nr. 17/62 kan Kommissionen, hvis den efter begæring eller på eget initiativ konstaterer en overtrædelse af artikel 85 i EØF-traktaten, ved beslutning pålægge de deltagende virksomheder og sammenslutninger af virksomheder at bringe de konstaterede overtrædelser til ophør —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING:

Artikel 1

Artikel IX og X i den mellem dr. Gottfried Reuter og Gottfried Reuter Holding GmbH på den ene side og BASF Aktiengesellschaft på den anden side den 25. juni 1971 indgående købsaftale udgør en overtrædelse af EØF-traktatens artikel 85, stk. 1.

Artikel 2

Det pålægges de i artikel 3 nævnte virksomheder straks at bringe den i artikel 1 konstaterede overtrædelse til ophør.

Artikel 3

Denne beslutning er rettet til:

1. BASF Aktiengesellschaft,
   D-6700 Ludwigshaven.
2. Dr. Gottfried Reuter,
   Bergstraße,
   2844 Lemförde/Hann.
3. Gottfried Reuter Holding GmbH,
   Zürich.

Udfærdiget i Bruxelles, den 26. juli 1976.

På Kommissionens vegne

G. M. THOMSON

Medlem af Kommissionen